

23 oktober 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen [naam],
geboortedatum onbekend, overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de (voormalige) Congregatie Broeders
Franciscanen van Bleijerheide.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 25 juni 2014.

De Congregatie Broeders Franciscanen van Bleijerheide is in 2003 opgeheven. De congregatie heeft geen rechtsopvolger.

Bij gebreke van een verantwoordelijk kerkelijk gezag is derhalve geen inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen.

Op 20 augustus 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote en met de heer [naam] van Mea Culpa. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd.

Namens aangeklaagde is wegens ontbreken van een kerkelijk gezagsdrager niemand verschenen. De behandeling van de zaak is aangehouden om mr. Weller in de gelegenheid te stellen nader steunbewijs aan te dragen.

Mr. Weller heeft bij brief van 30 september 2014 nog enkele stukken aan de Klachtencommissie doen toekomen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gezin van 14 kinderen. Na de lagere school is hij in 1945 naar het internaat [naam] gegaan voor het volgen van de MULO-opleiding. Klager kon goed leren en heeft na drie jaar zijn diploma gehaald. Aangeklaagde was het hoofd van de school. Klager kreeg van hem allerlei eervolle klusjes toebedeeld; klager dacht omdat hij zo goed kon leren.

Halverwege de tweede klas moest klager steeds vaker bij aangeklaagde komen. Klager moest door hem gemasseerd worden omdat hij zo zenuwachtig zou zijn. Gaandeweg werd het masseren uitgebreid tot knuffelen en werd klager op zijn hoofd en gezicht gezoend. Aangeklaagde ging langzaam steeds een stapje verder. Op een gegeven moment moest klager zich uitkleden voor de massage. Dat vond plaats op de kamer van aangeklaagde, nadat alle kinderen in bed lagen. Soms moest klager naakt voor hem staan, soms op zijn schoot zitten, en dit werd opgebouwd naar het masseren van klagers genitaliën, waarbij hij soms ook door aangeklaagde werd afgetrokken. Hij kan zich herinneren dat hij in ieder geval één keer is klaargekomen. De gebeurtenis die klager het ergst vond is dat hij op een avond vanaf de slaapzaal naar aangeklaagde's kantoor moest komen waar alles donker was op een schermerlamp boven het bureau na. Klager werd gemasseerd en moest naakt op aangeklaagde's schoot zitten met zijn armen om aangeklaagde's hals en zo een tijd blijven zitten. Klager moest ook met zichzelf spelen maar dat heeft hij geweigerd en ook toen is klager door aangeklaagde afgetrokken. Het misbruik heeft ongeveer anderhalf jaar geduurd en vond tenminste één keer per 2 à 3 weken plaats. Aangeklaagde was gekleed en klager heeft nooit iets bij aangeklaagde hoeven doen.

Klager realiseerde zich dat hij deze gebeurtenissen moest gaan biechten, maar durfde dat niet bij de pater die destijds op [internaat] werkzaam was. Eens in de maand kwam er een Franciscaner monnik bij wie hij dat wel durfde. Klager hoopte dat daarmee het misbruik zou stoppen, maar het is onverminderd doorgegaan tot klager na het behalen van zijn MULO diploma op [datum] het internaat verliet.

Klager heeft het nooit aan zijn ouders verteld, want die hadden het niet geloofd. Hij heeft het wel in een vroeg stadium aan zijn vrouw verteld.

2.2. Klager heeft na het verlaten van het internaat de HBS-opleiding in [plaats] gedaan. Klager heeft een succesvolle carrière in het bedrijfsleven achter zich. Daar heeft hij weinig last gehad van het misbruik. Wel is zijn gevoel voor veiligheid en zelfstandigheid aangetast. Klager vertoont een mogelijk overdreven controlegedrag om het gevoel van onveiligheid te compenseren. Het misbruik heeft ook gevolgen gehad voor zijn seksualiteit. Fysieke toenadering is voor klager heel zijn leven lastig geweest. De echtgenote van klager heeft bevestigd dat dit een weerslag had op hun relatie.

Klager heeft het zichzelf altijd zeer kwalijk genomen dat hij het misbruik heeft laten gebeuren en is nog boos dat hij zich niet heeft verzet.

2.3. Klager wenst dat zijn klacht werkelijk en oprecht erkend wordt, waardoor hij zijn verleden een betere plaats zal kunnen geven. Hij wil voorts dat middels deze procedure openbaar wordt gemaakt wat in het verleden op het internaat heeft plaatsgevonden.

3. De beoordeling

3.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

3.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

Klager is gedurende een periode van ongeveer anderhalf jaar tenminste 1x per 2 à 3 weken door aangeklaagde gemasseerd aanvankelijk over de kleding, later naakt over onder meer zijn

genitaliën en hij is ook door aangeklaagde onder meer op zijn gezicht gekust. Daarnaast heeft aangeklaagde getracht klager ertoe te verleiden zichzelf te masturberen en heeft aangeklaagde klager meermalen afgetrokken, hetgeen er tenminste éénmaal toe leidde dat klager klaarkwam.

3.3. Er zijn ongeveer vijftien jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van zijn echtgenote die heeft meegedeeld dat zij inmiddels 56 jaar zijn getrouwd en dat haar man haar enige jaren voor hun huwelijk heeft verteld over zijn kostschoolervaringen, over hoe hij 's avonds laat nog bij die [aangeklaagde] moest verschijnen met alle gevolgen van dien. Ter zitting heeft zij toegelicht dat het ging om 'homoseksuele toestanden,' waarvan zij destijds de details niet wilde weten. Voorts is er de verklaring van de heer [nam] die in een emailbericht aan [naam] van Mea Culpa schrijft dat hij op een foto op de website 'Schoolbank' met vijf broeders van [internaat] de tweede van links herkent als [aangeklaagde], die in zijn tijd (1942-1946) hoofd was van de MULO-opleiding, en die ongewenste handelingen met hem deed, dat beloond werd met het mogen uitdelen van de gecensureerde post.

Tenslotte is door mr. Weller een emailbericht van 29 september 2010 ingestuurd van de heer [naam] aan de heer [naam] van Mea Culpa, waarin hij meldt dat hij als kind van ongeveer 13 jaar meerdere jaren is misbruikt door een broeder van het jongenspensionaat in [plaats] met de naam [naam], maar dat hij geen details kan geven omdat hij dit zeer moeilijk vond en vindt. Hierbij was een gespreksverslag d.d. 1 april 2012 gevoegd van een vertrouwenspersoon van het Meldpunt met de heer [naam], onder meer inhoudende dat hij in 1944 in [internaat] verbleef en daar zeer ernstig seksueel is misbruikt door '[naam]', waardoor hij zich smerig en slecht en minderwaardig voelde. Naarmate het seksueel misbruik voortduurde werd hij 'beloond' met onverdiend hogere cijfers en het mogen dienen van de mis. In een gesprek met mr. Weller d.d. 24 september 2014 heeft de heer [naam] zijn verhaal gedaan, de inhoud waarvan is neergelegd in een 'toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs'. Hieruit blijkt van een soortgelijke aanpak en soortgelijke handelingen (en erger) door aangeklaagde. De heer [naam] heeft bij email van 27 september 2014 aan mr. Weller laten weten dat hij zijn ellendige jeugd niet heeft verwerkt en het thans niet kan opbrengen een hem onbekende persoon te steunen. Hierdoor is voormelde 'toestemming' niet door hem ondertekend.

De Klachtencommissie gaat er in bovenvermelde zaken van uit, dat het steeds dezelfde broeder heeft betroffen ondanks de verschillende schrijfwijzen van zijn naam ([naam], [naam], [naam] en [naam]).

3.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik 15 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand tegen wie hij opzag en in wie hij vertrouwen moest kunnen stellen.

3.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

3.6. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks tot de Compensatiecommissie wenden.

4. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 23 oktober 2014 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Aangezien zich in dezen geen overste heeft gesteld als kerkelijke gezagsdrager, wordt dit advies niet uitgebracht aan een overste. Niettemin kan klager zich op grond van een besluit van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) met dit advies zonder tussenkomst van een overste wenden tot de Compensatiecommissie.